

รายวิชาพื้นฐานศิลปะ

ศิลปะพื้นฐาน 3 ศ 32101

(สาระทัศนศิลป์)

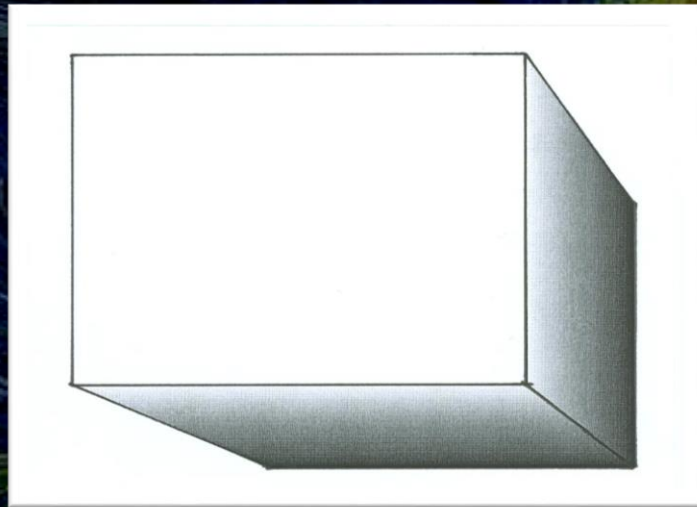
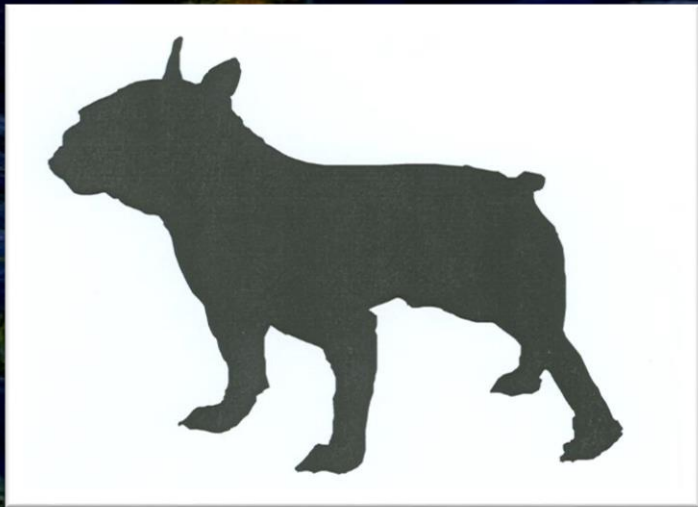
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1

4. รูปร่าง รูปทรงกับงานทัศนศิลป์

รูปร่าง(SHAPE) หมายถึง เส้นรอบนอกทางกายภาพของวัตถุ
สิ่งของ เครื่องใช้ คน สัตว์ พืช มีลักษณะเป็น 2 มิติ
คือมีความกว้างและความยาว ไม่แสดงความหนาหรือลึก

รูปทรง(FORM) หมายถึง โครงสร้างทั้งหมดของวัตถุ สิ่งของ
เครื่องใช้ คน สัตว์ พืช มีลักษณะเป็น 3 มิติ ได้แก่ ความกว้าง ความยาว
ความหนาหรือภาพความลึก

รูปร่างของสุนัขกับรูปทรงสี่เหลี่ยม
ภาพแสดงให้เห็นความแตกต่างของรูปร่างและรูปทรง ซึ่งรูปร่าง
จะไม่มีความหนาหรือมิติที่ 3

การนำรูปร่าง รูปทรง มาใช้สร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์

แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะใหญ่ ๆ ได้แก่

1. การนำมาใช้เป็นสื่อแสดงรูปลักษณะที่ต้องการถ่ายทอด
2. การนำมาใช้เพื่อสร้างมิติของผลงาน
3. การนำมาใช้เพื่อแสดงอารมณ์และความรู้สึกของผลงาน

1. การนำมาใช้เป็นสื่อแสดงรูปลักษณะที่ต้องการถ่ายทอด

เป็นการนำรูปร่าง รูปทรง มาใช้สื่อสิ่งที่ศิลปินได้รับรู้มาจาก ประสบการณ์ตรง ประสบการณ์อ้อม และจินตนาการความคิดสร้างสรรค์เพื่อสะท้อนสิ่งที่รับรู้จากโลกภายนอก และจินตนาการจากโลกภายในสื่อออกมาเป็นรูป ให้ผู้อื่นเข้าใจรับรู้ได้ว่าเป็นภาพอะไร หรือรูปร่าง รูปทรงนั้นแสดงถึงสัญลักษณ์ของสิ่งใด

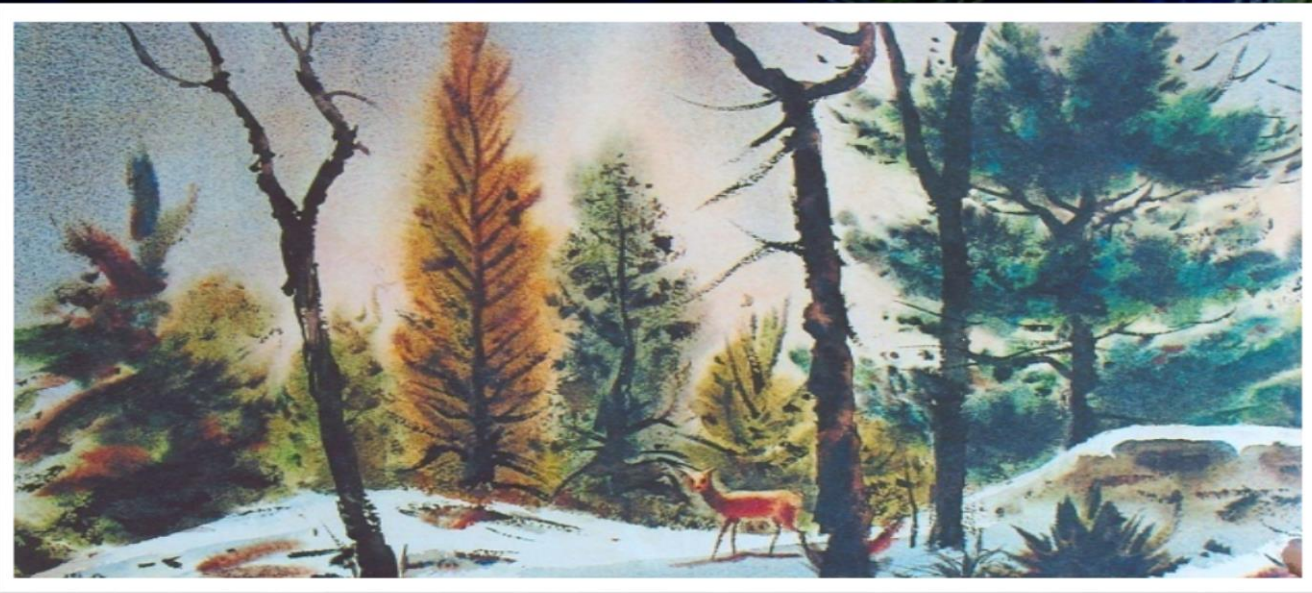

มงกุฎฟาโรห์อีลิปต์

ใช้รูปทรงของมงกุฎแสดงสัญลักษณ์ของฟาโรห์อาณาจักรบน อาณาจักรล่าง
และฟาโรห์ที่ครอบครองทั้งสองอาณาจักรตามลำดับ

ภาพสัญลักษณ์
การซ่อมทาง ทางคดเคี้ยว ทางข้ามถนน

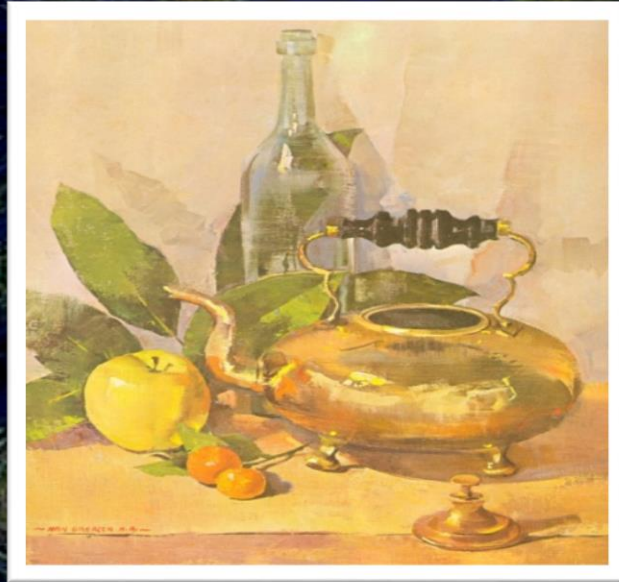

ฤดูหนาว ผลงานของอาร์เธอร์ บาร์โบธ

เทคนิคสีอะครีลิค ใช้รูปร่างรูปทรงธรรมชาติสื่อให้เห็นภาพต้นไม้เนินดินและกวาง
ถ่ายทอดให้มีคุณค่าทางความงามสมจริง

2. การนำมาใช้เพื่อสร้างมิติของผลงาน

เป็นการนำรูปร่างรูปทรงมาใช้สร้างมิติให้ผลงานมีระยะใกล้ ไกล สูง ต่ำ ตื้น ลึก เช่น งานจิตรกรรมใช้วิธีสร้างมิติของภาพด้วยการนำรูปร่าง รูปทรง มาจัดซ้อนกันบังกัน เพื่อให้เกิดระยะของภาพแต่เป็นมิติลวงตาให้รู้สึกราวว่ามี 3 มิติ เพราะจิตรกรรมแท้จริงเป็นงานลักษณะ 2 มิติ งานประติมากรรมและสถาปัตยกรรมใช้กรรมวิธีสร้างสรรค์ด้วยการใช้วัสดุเพิ่มเข้าและเอาวัสดุส่วนย่อยออกเพื่อให้เกิดเป็นรูปทรง ผลงานมีลักษณะ 3 มิติจริง ตรงตามคุณค่าทางความงามและคุณค่าทางประโยชน์ใช้สอย เป็นต้น

กาน้ำไม้สีทองเหลือง ขวดและแอปเปิ้ล
ผลงานของแนน กรีเซน เทคนิคสีน้ำมัน
แสดงความงามของมิติ ต้นลึกของภาพ โดยใช้วิธีการนำรูปทรงมาจัดซ้อนบังกัน

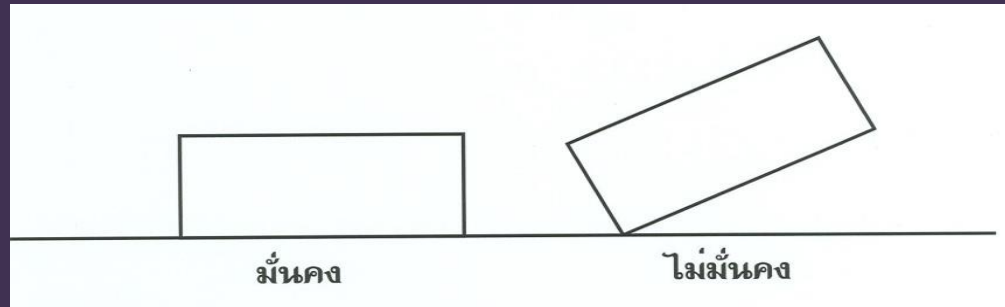
3. การนำมาใช้เพื่อแสดงอารมณ์และความรู้สึกของผลงาน

เป็นการนำรูปร่าง รูปทรงมาใช้แสดงอารมณ์และความรู้สึกของผลงานศิลปะ เพื่อให้งานนั้นได้อารมณ์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการแสดงออก

อารมณ์และความรู้สึกของรูปร่าง รูปทรง

วงกลม	ให้ความรู้สึกเด่นชัด เคลื่อนไหว ไม่มั่นคง
สามเหลี่ยม	ให้ความรู้สึกมั่นคง สมดุล สูงเด่น สง่างาม
สี่เหลี่ยมจัตุรัส	ให้ความรู้สึกสมดุล สงบ แข็งแรง
สี่เหลี่ยมผืนผ้าแนวนอน	ให้ความรู้สึกมั่นคง กว้าง สงบนิ่ง พักผ่อนสายตา
สี่เหลี่ยมผืนผ้าแนวตั้ง	ให้ความรู้สึกสูงเด่น สง่างาม แต่ถ้าฐานแคบและด้านตั้งสูงมากอาจดูไม่มั่นคง
สี่เหลี่ยมคางหมู	ให้ความรู้สึกมั่นคงหนักแน่น ปลอดภัย
อิสระ	ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว ลื่นไหล แปรปรวน ไม่มั่นคง

ความรู้สึกและอารมณ์ที่กล่าวมานี้อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามทิศทางของการจัดวาง หรือสิ่งแวดล้อมข้างเคียงที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ เช่น สีเหลืองพื้นผ้าจัดวางตามแนวนอนขนานกับเส้นระดับตาจะดูมั่นคง กว้างขวาง แต่ถ้าจัดวางเอามุมลงในแนวเส้นระดับและให้ส่วนของด้านเฉียงขึ้นก็จะให้ความรู้สึกไม่มั่นคง เป็นต้น

อารมณ์และความรู้สึกแตกต่างที่การจัดวาง
ภาพแรกให้ความรู้สึกมั่นคง ภาพที่สองไม่มั่นคง